

Az ÚMVP Irányító Hatóságának 98/2009. (XII. 14.) közleménye

tájékoztatás a Nemzeti Diverzifikációs Program (NDP) keretében benyújtható jogcímekre vonatkozó támogatási kérelmek benyújtási időszakának meghosszabbításáról, valamint a „de minimis” állami támogatási szabályokról

1) Tájékoztatjuk az ügyfeleket, hogy a Nemzeti Diverzifikációs Program keretében megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 144/2009. (XI. 6.) FVM rendelet módosítása kihirdetés alatt áll.

A módosítás alapján az ügyfeleknek **2009. november 16. és 2010. január 15.** között van lehetőségük támogatási kérelem benyújtására.

2) Továbbá az alábbiak szerint tájékoztatjuk az ügyfeleket az NDP keretében nyújtandó támogatásokkal kapcsolatos „de minimis” szabályok alkalmazásáról.

„De minimis” támogatások

Az Európai Unió többségében tiltja, illetve csak kivételes és részletesen szabályozott esetekben engedi a tagállamok pénzügyi beavatkozását a gazdasági tevékenységek ösztönzése céljából. Ennek indoka, hogy e beavatkozások, pénzügyi támogatások befolyásolják a tagállamok közötti kereskedelmet és torzíthatják, illetve torzíthatják a versenyt. E korlátozás természetesen vonatkozik a saját tagállami, valamint az Európai Unió pénzügyi forrásaiból finanszírozott támogatási programokra is.

E megengedett beavatkozások kereteit nagyrészt az un. csoport-mentességi rendeletek fektetik le. A megengedett támogatások jogcímei közül a tagállamok leggyakrabban az un. „de minimis”^[1], vagy „csekély összegű” támogatás nyújtásának lehetőségével élnek.

De Minimis támogatások az NDP keretében

Az állami támogatások nyújtását megengedő Európai Uniós szabályozás áll - részben - ugyancsak az NDP jogszabályi formában most meghirdetett, alábbi jogcímei mögött is:

- **145/2009. (XI. 6.) FVM rendelet a Nemzeti Diverzifikációs Program keretében a vidéki településekmegújítására és fejlesztésére igénybe vehető támogatások részletes feltételeiről;**
- **148/2009. (XI. 6.) FVM rendelet a Nemzeti Diverzifikációs Program keretében a mikrovállalkozások létrehozására és fejlesztésére nyújtandó támogatások részletes feltételeiről;**
- **149/2009. (XI. 6.) FVM rendelet a Nemzeti Diverzifikációs Program keretében a vidéki örökség védelméhez igénybe vehető támogatások részletes feltételeiről;**
- **150/2009. (XI. 6.) FVM rendelet a Nemzeti Diverzifikációs Program keretében a turisztikai tevékenységek ösztönzéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről;**

E jogcímrendeletek közül a **148/2009. (XI. 6.) FVM rendelet és a 150/2009. (XI. 6.) FVM rendelet** alapján támogatott minden tevékenység, míg a **145/2009. (XI. 6.) FVM rendelet és a 149/2009. (XI. 6.) FVM rendelet alapján** támogatható célterületek egy része tekintetében szabályozás háttérét a „csekély összegű” támogatásokra vonatkozó EU szabályozás adja.

De Minimis támogatások főbb feltételei

E támogatási mód az Európai Unió megközelítésében alapvetően csekély összege miatt nem befolyásolja a piac működését, így a meghatározott keretek között a tagállamok szabadon alkalmazhatnak támogatási intézkedéseket e jogcím alapján. E támogatási lehetőség főbb keretei:

- Bármely *három pénzügyi év*[2] időszakában,
- *bármely vállalkozás* részére odaítélt
- támogatás összege nem haladhatja meg a *200.000,- eurót*.

Az NDP keretében meghirdetett intézkedések egyes célterületek, illetve beruházási célok vonatkozásában ugyancsak e fenti keretek között nyújtanak támogatást az ügyfelek számára.

Arra azonban fel kell hívnunk az ügyfelek figyelmét, hogy az irányadó Európai Unió vonatkozó szabályai értelmében a fentiek betartásáért az ügyfelet terheli a felelősség. Ennek megfelelően a támogatás odaítélését megelőzően az ügyfeleknek nyilatkozniuk kell az érintett és az azt megelőző két pénzügyi év során odaítélt egyéb csekély összegű támogatásokról, és körültekintően ellenőrizniük kell, hogy az újabb csekély összegű támogatással nem lépik-e túl a de minimis támogatásra vonatkozó felső határt. Így a jogosulatlanul igénybe vett támogatásokkal kapcsolatos jogkövetkezmények (pl.: visszafizetési kötelezettség) is a támogatást igénybe vett ügyfelet terhelik.

* * *

A vállalkozás és a gazdasági tevékenység fogalmának értelmezése

Habár a fenti definíció alapján a csekély összegű támogatások besorolása egyszerűnek tűnik, a vonatkozó Európai Uniói rendeletet alkalmazó Európai Bíróság a jogszabály hatályát egy irányba jelentősen kiterjesztette.

Ennek értelmében nem csupán a vállalkozások, hanem *bármelyvállalkozási tevékenységet végző személy* – függetlenül jogállásától – vállalkozásnak minősül. Ez azt jelenti, hogy önmagában az a tény, hogy valamely jogalany non profit alapon vagy ilyen formában, vagy önkormányzatként működik, ez nem zárja ki, hogy a csoportmentességi rendelet értelmében vállalkozásnak minősüljön.

Ennek megfelelően egy jogalany még akkor is lehet vállalkozás, ha szolgáltatásait teljesen térítésmentesen nyújtja a felhasználói vagy ügyfelei részére, továbbá működését teljes mértékben az állam finanszírozza. Tehát például a művelődési központokat, múzeumokat és könyvtárakat ezen az alapon nem lehet kizárni a vállalkozás fogalmából. Ezenfelül az állandó ítélkezési gyakorlat azt is kimondja, hogy a gazdasági tevékenység fogalma funkcionális. Vagyis még amennyiben az adott jogalany tevékenységeinek döntő többsége nem is gazdasági jellegű, és így egészében nem minősül vállalkozásnak, bizonyos gazdasági jellegű funkciói tekintetében mégis annak minősülhet. Általában ez valósul meg akkor, ha az állam, vagy önkormányzat közvetlenül folytat gazdasági tevékenységeket. Fokozott figyelemmel vizsgálendő továbbá akár egy épület felújítás is, ugyanis abban az esetben például, ha az ilyen épület hasznosítása bérbeadás útján történik, e tevékenység már járhat a piacra kiható következményekkel, így az erre folyósított támogatás a körülmények függvényében minősülhet állami támogatásnak. Főszabály szerint viszont nem állami támogatás a környezetre, tájra, a település megjelenésére juttatott támogatás.

Jellegéből adódóan az állam egésze nem tekinthető vállalkozásnak, azonban amennyiben közvetlenül (azaz nem olyan bejegyzett vállalat útján, amelynek a tulajdonosa) folytat gazdasági tevékenységet, ennek az adott funkciónak a vonatkozásában vállalkozásnak tekintendő. Ebből az következik, hogy például a művelődési központok, múzeumok és könyvtárak, szálláshelyek, egyéb szabadidős tevékenységet támogató létesítmények egyaránt lehetnek vállalkozási célúak, annak függvényében, hogy a tevékenységeik gazdasági jellegűek-e. Mindez nem függ a jogi formájuktól, attól, hogy szerződés útján üzemeltetik azokat vagy sem, illetve, hogy non profit formában működnek-e. Következtetésképpen *valamennyi ilyen jogalany esetében meg kell vizsgálni, hogy tevékenységei gazdasági jellegűek-e.*

A gazdasági tevékenység fogalmának az ítélkezési gyakorlatban szereplő meghatározása szerint ez olyan tevékenység, amely egy adott piacon áruk és szolgáltatások nyújtására irányul. Ebben a vonatkozásban az az egyik fontos elem, hogy létezik-e valamilyen verseny, azaz például vannak-e olyan magánszervezetek, amelyek hasonló vagy helyettesítő árukat és szolgáltatásokat nyújtanak. Ha a szóban forgó tevékenységnek – bármilyen korlátozottan is – de van piaca, akkor az adott tevékenység piaci elvek szerint szerveződik és *gazdasági jellegűnek* kell tekinteni.

Az ügyfelek besorolása de minimis szempontok szerint

A fentiek tükrében kiemelendő, hogy a támogatási igény megfogalmazása során még a non profit tevékenységet (pl.: szabadidő, sport, kultúra) végző, vagy ilyen formában működő (pl.: önkormányzat, önkormányzati társulás non profit kft.) ügyfelek is mindenképpen vizsgálják meg tevékenységük jellegét.

Ez alapján eldönthető, hogy az adott támogatási igény *gazdasági jellegű* tevékenységhez kapcsolódik-e.

Amennyiben a támogatás ilyen jellegű tevékenységhez kapcsolódik, mindenképpen javasoljuk e tevékenységhez kapcsolódó bármelykorábbi támogatás áttekintését és a fent megfogalmazott keretösszeg ellenőrzését. Ez a besorolás természetesen az *ügyfél jövőbeli támogatási lehetőségeit* is befolyásolja, azaz az odaítélést (döntés!) követő három pénzügyi évben a fenti keretösszeget meghaladó támogatásban nem részesülhet, mivel az érintett hároméves időszakot „gördülő” módszerrel kell értékelni. Ez azt jelenti, hogy minden egyes új csekély összegű támogatás odaítélésekor az érintett pénzügyi évben, valamint az előző két pénzügyi év alatt odaítélt csekély összegű támogatás teljes összegét figyelembe kell venni.

A keretösszeg pontos értékének (200.000,- euro) kiszámításához segítséget nyújt a jogalkotó, mely értelmében a például a támogatási lehetőség fenti határát „a támogatási döntés napját megelőző hónap utolsó napján érvényes, Magyar Nemzeti Bank által közzétett két tizedesjegy pontossággal meghatározott devizaárfolyam[3]” alapján számolhatjuk ki.

* * *

A támogatási igény megfogalmazása során ezért az ügyfeleknek egyrészt a múltira vonatkozó számvetést, azaz az igénybe vett „de minimis” támogatások összegzését el kell végezniük[4], másrészt a kérelemben foglalt támogatási igény előzetes minősítését is elvégezhetik.

Ennek megfelelően – az NDP rendeletek értelmében – a támogatási kérelemhez mellékelni kell az ügyfél által az adott pénzügyi évben, valamint az előző két pénzügyi évben igénybe vett mezőgazdasági célú csekély összegű (de minimis) támogatásról szóló nyilatkozatot (Izd. Támogatási Kérelem – Főlap 6. pont). Javasolt továbbá a támogatandó tevékenység „de minimis” szempontú minősítésére vonatkozó információk és megfontolások támogató számára történő rögzítése (pl.: Támogatási Kérelem – Főlap – A fejlesztés rövid, tényszerű szöveges összefoglalása). Ennek hiányában a támogató azt hiánypótlás keretében bekérheti.

A támogató döntését így a fenti szabályok és kapcsolódó jogi minősítés szerinti, a rendelkezésre bocsátott, illetve beszerzett információk ismeretében lefolytatott vizsgálat is megelőzi.

3) Felhívjuk az ügyfelek figyelmét arra, hogy a cukorrépa- termelők cukoripari szerkezet-átalakításhoz kapcsolódó kiegészítő támogatásáról szóló FVM rendelet kihirdetés alatt áll.

[1] A BIZOTTSÁG 1998/2006/EK RENDELETE (2006. december 15.) a Szerződés 87. és 88. cikkének a *de minimis* támogatásokra való alkalmazásáról

[2] Pénzügyi év az adózási szempontból a vállalkozás által alkalmazott pénzügyi évet jelenti.

[3] 85/2004. (IV. 19.) Korm. rendelet az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről – 31.§ (3) bekezdés

[4] vö. Támogatási Kérelem – Főlap 6. pont